

særligt sårbare områder eller områder, der ønskes særligt beskyttet, i tide kan friholdes for forureningskilder. Planerne vil være vejledende for de myndigheder, der har ansvaret for den fysiske planlægning.

Det forudsættes endvidere, at der udarbejdes planer vedrørende større anlægsarbejder i forbindelse med miljøbeskyttelsen. Denne planlægning tager især sigte på udbygning og etablering af rensningsanlæg og forbrændingsanstalter.

Det er ved lovforslagets planlægningsbestemmelser alene tilsigtet, at tilvejebringe de nødvendige planlægningsmæssige forudsætninger for miljøbeskyttelsen, og det har ikke herved været hensigten at foregribe en eventuel behandling af problemerne i forbindelse med en kommende reform af det lovmæssige grundlag for den fysiske planlægning, ligesom det er tænkeligt, at denne reform kan bevirke, at bestemmelserne i loven om miljøbeskyttelse bør optages til fornyet overvejelse.

Det bemærkes i øvrigt, at man under forberedelsesarbejdet har overvejet, hvorvidt der i lovforslaget burde søges tilvejebragt hjemmel for i særlige tilfælde at tilgodese meget vigtige miljøbeskyttelses hensyn ved gennemførelse af egentlig *ekspropriation*. Man har dog foreløbig afstået herfra, jfr. bemærkningerne til forslaget § 23.

Tilskuds- og afgiftsproblematikken.

I debatten omkring miljøbeskyttelsesproblemerne har spørgsmålet om indførelse af en offentlig tilskudsordning til forureningsbekæmpende foranstaltninger spillet en central rolle. En ordning, der omfatter direkte statstilskud til iværksættelse af forureningsbekæmpende foranstaltninger, findes kun i begrænset omfang herhjemme i dag. Det eneste eksempel af nogen betydning er den mulighed, der ved ændringen af vandløbsloven i 1970 blev tilvejebragt for, at staten med hjemmel i lovens § 74 c under en række særlige betingelser kan yde tilskud til bl. a. etablering af rensningsanlæg. Ændringen af vandløbsloven trådte i kraft den 1. april 1970, og der er afsat et beløb til dette formål på finansloven for finansåret 1972-73 på ialt 10 mill. kr. Derimod yder staten i dag på en række, navnlig forskningsmæssige og uddannelsesmæssige områder en ikke ubetydelig indirekte støtte til iværksættelse af forureningsbekæmpende foranstaltninger.

I forbindelse med forberedelsen af nærværende lovforslag har spørgsmålet om indførelse af en ordning med direkte statstilskud til forureningsbekæmpelse, f. eks. svarende til ordningen i Sverige, været overvejet. Man har imidlertid foreløbig besluttet at henholde sig til den tidligere erklærede målsætning,

hvorefter udgifterne i forbindelse med forureningsbekæmpelsen principielt bør påhvile forureneren. Der vil således ikke ved en gennemførelse af nærværende lovforslag i almindelighed kunne påregnes direkte tilskud fra staten til forureningsbekæmpende foranstaltninger. Man har lagt vægt på den værdi, som er forbundet med en fastholdelse af det naturlige udgangspunkt, at omkostninger til forureningsbekæmpende foranstaltninger har karakter af almindelige drifts- og anlægsomkostninger, der som andre drifts- og anlægsomkostninger principielt må påhvile virksomheden. En fastholdelse af dette naturlige udgangspunkt vil erfaringsmæssigt i den overgangsfase, som udviklingen for øjeblikket på dette område befinder sig i, formentlig i en række tilfælde kunne bidrage til en mere rationel udnyttelse af samfundets begrænsede ressourcer, bl. a. således at opmærksomheden i højere grad rettes imod f. eks. genanvendelse og videreudvikling af affaldsstoffer. Medvirkende til regeringens stilling til dette spørgsmål har endvidere været, at principet „forureneren må betale“ er almindeligt anerkendt indenfor en række internationale organisationer.

Medens der således ikke i forbindelse med nærværende lovforslag i almindelighed påtænkes gennemført en ordning med direkte statstilskud til forureningsbekæmpende foranstaltninger, er man på forhånd åben overfor andre foranstaltninger, der kan lette den nødvendige prioritering af samfundets ressourcer.

Man har ligeledes under forberedelsesarbejdet overvejet, hvor vidt det kunne anses for hensigtsmæssigt at indføre et system med pålæggelse af afgifter på særligt forurenende produkter eller processer. En af fordelene ved en sådan ordning ville være, at man herved kan påvirke efterspørgslen, således at denne i særlig grad retter sig mod mindre miljøskadelige og derved billigere produkter og processer. Dette ville formentlig igen have til følge, at producenterne gradvis ville gennemføre en omlægning af aktiviteter i mere miljøvenlig retning. Selvom et sådant system måske nok på enkelte områder med fordel vil kunne anvendes i miljøbeskyttelsesøjemed, knytter der sig dog på nuværende tidspunkt en række usikkerhedsmomenter til et sådant system. Spørgsmålet vil imidlertid fortsat blive overvejet.

Administrative og økonomiske konsekvenser.

Lovforslagets gennemførelse vil medføre øgede administrationsudgifter for de statslige og kommunale myndigheder, der skal varetage opgaver i medfør af loven. Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at tilvejebringe et blot tilnærmelsesmæssigt